

ՌԱԶՄԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

9-րդ դասարան
Շաբաթական 1 ժամ

Դաս	Էջ	Բաժին 1. Շարային պատրաստություն	3
Նպատակը		Սովորեցնել , ճշտորեն կատարել դարձումներ շարժման ժամանակ: Շարքից դուրս գալ և շարք վերադառնալ: Զինվորական ողջուն տեղում և շարժման ժամանակ:	
Վերջնարդյունք		<ul style="list-style-type: none"> • Կարողանալ կատարել շարային քայլով շարժում՝ դարձումներ տեղում և շարժման ժամանակ շարքից դուրս գալ և շարք վերադառնալ, զինվորական ողջուն տեղում և շարժման ժամանակ: • Կարողանալ վարժաձևերի կատարման ժամանակ հրամաններ ճիշտ արձակել: Կարողանալ հրամաններ արձակել կանոնադրական պահանջներին համապատասխան	
1	58-59	Դարձումներ շարժման ժամանակ	1 գ.
2	59-60	Շարքից դուրս գալ, շարք վերադառնալ	1 գ.
3	60-62	Զինվորական ողջունի կատարումն առանց զենքի	1գ.
Դաս	Էջ	Ռազմարվեստի պատմություն	6
Նպատակը		Իմանալ , հին և միջին դարերի նշանավոր զորավարականներին: Սովորեցնել , բանակի խնդիրները պատմության ընթացքում, զորքերի թվաքանակը և սպառազինությունը, սովորեցնել հայկական ռազմական ուժի դերն օտարերկրյա պետություններում: Սովորեցնել , հաղթական ճակատամարտի տարբերվերը, դրանց դերը հայ պետականության և անկախության պահպանման մեջ, ճակատամարտերի ժամանակ զորքերի գործողությունները: /մարտավարությունը/: Սովորեցնել , 1918-1920 թթ.հայկական բանակի ստեղծման նախադրյալները՝ աղբյուրները, ծանոթացնել հայկական բանակի խնդիրներին: Սովորեցնել , ռազմական նշանավոր դեմքերի ներդրումը բանակի կայացման և մարտական պատրաստության բարձրացման գործում: Ծանոթացնել ռազմական պարտություններից խուսափելու հիմնական պայմաններին:	

Վերջնարդյունք		<ul style="list-style-type: none"> • Գիտենալ հին, միջին, նոր դարաշրջաններում հայկական բանակի հաղթական ճակատամարտերը, /Խոշաբ, Արածանի, Ձիրավի, Ավարայր, Հալիձորի Բաշ Ապարանի, Ղարաքիլիսայի: Ռազմական պարտությունների պատճառները: • Գիտենալ հաղթական ճակատամարտերի տարեթվերը: Խնդիրները ընթացքը, զորքերի թվաքանակը: • Իմանալ ՀՀ 1918-20թթ/ բանակի ստեղծման նախադրյալները: • Գիտենալ ճակատամարտերի ռազմավարական նշանակությունը: • Գիտակցել հայ զինվորների դերը բանակի ստեղծման գործում: 	
5-7	4-17	Հայկական բանակը հին և միջին դդ: Հաղթական ճակատամարտեր	3
8	18-20	Հայկական ռազմական կազմավորումները 17-18դդ. Արցախում և Սյունիքում	1
9-10	20-27	ՀՀ բանակը 1918-1920թթ.	2
Դաս	Էջ	ՀՀ ԶՈՒ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ	3
Նպատակը		<p>Գիտելիքներ տա՛լ, զինվորական երդման կարևորության մասին, բացատրել դրա ընդունման կարգը, զինվորական կարգապահության էության, նրա նշանակության մասին:</p> <p>Բացատրե՛լ, զինվորներին և ծառայողներին տրվող կարգապահական տուժերի և խրախուսանքների մասին և բացատրել դրանց դաստիարակչական նշանակությունը:</p> <p>Ծանոթացնե՛լ, վաշտի զինծառայողների տեղավորման համար անհրաժեշտ շինությունների, սենյակների կահավորման մասին: Օրվա կարգացուցակի տարրերը, դրանց դերը կարգապահության ամրապնդման գործում</p>	
Վերջնարդյունքը		<ul style="list-style-type: none"> • Գիտենա՛լ զինվորական երդումը, բովանդակությունը, ընդունման կարգը: Զինվորական կարգապահություն խրախուսանքներ և կարգապահական տուժեր: Օրվա կարգացուցակը: Զինմասի զինծառայողների տեղավորում: • Գիտենա՛լ պատասխանատվությունը երդումը խախտելու դեպքում: Խրախուսանքներ և կարգապահական տուժեր տալու կարգը: Օրվա կարգացուցակի հիմնական տարրերը: • Կարողանա՛լ բարձր հիմքերի վրա պահել զինվորական կարգապահությունը զինվորական ծառայության ժամանակ: 	
11	29-31	Զինվորական երդում տալու կարգը	1
12	31-34	Զինվորական կարգապահության էությունը: Խրախուսանքներ, կարգապահական տուժեր	1.

	35-37	Զինվորական պատասխանատվության տեսակները: Պատասխանատվություն հրամանը չկատարելու և զորամասը ինքնակամ քշելու դեպքում;	1.
Դաս	Էջ	Մարտավարության հիմունքներ	5
Նպատակը		Սովորողներին ծանոթացնել , հարակից երկրների ԶՈՒ, նրանց ռազմական շինարարության ուղղվածությանը: Ծանոթացնել , հակառակորդի տանկերի և զրահամեքենաների դեմ կռվելու եղանակներին, իմանալ դրանց խոցելի և թույլ տեղերը: Բացատրել , տանկերի, ԶՓ և ՀՄՄ դեմ պայքարելու հնարավորության մասին: Իմանան խոցող միջոցների բնութագրերը:	
Վերջնարդյունքը		<ul style="list-style-type: none"> • Գաղափար ունենա հարակից երկրների ԶՈՒ կառուցվածքի և սպառազինության մասին: • Գիտենալ տանկերի, հետևակի մարտական մեքենաների /ՀՄՄ/ զրահապատ փոխադրիչների /ԶՓ/ մարտական բնութագիրը և խոցելի տեղորը: • Պատկերացում ունենա ՄՀԶ-ի տանկերի և զրահամեքենաների դեմ պայքարելու հնարավորությունների մասին: • Գիտենալ հակատանկային միջոցների մարտական բնութագիրը և զրահատեխնիկայի դեմ պայքարի հնարքները: • Գիտենալ ՄՀԶ հնարավորությունները տանկերի ՀՄՄ-ի, ԶՓ-ի դեմ պայքարելիս: 	
14	38-41	Հարակից երկրների ԶՈՒ կառուցվածքը և սպառազինությունը	1
15-16	41-43	Պայքար հակառակորդի տանկերի և զրահամեքենաների դեմ	1+1գ
17-18	43-46	ՄՀԶ սպառազինությունը և հնարավորությունը տանկերի և ԶՓ դեմ պայքարելիս	1+1գ
Դաս	Էջ	Կրակային պատրաստություն	5
Նպատակը		Ծանոթացնել հրաձգության ավտոմատ և մենահատ կրակի առազնահատկություններին: Բացատրել , ինքնաձիգի մասերի և մեխանիզմի աշխատանքը: Սովորողներին գաղափար տալ նշանառման տարրերի մասին, կատարել ճիշտ նշանառություն, սովորել փոքր տրամաչափի հրացանից կրակ վարելու հմտությունը:	

Վերջնարդյունքը		<ul style="list-style-type: none"> • Գաղափար ունենա՛ ավտոմատ և մենահատ կրակի մասին: Գիտենա՛ նշանառման տարրերը: Ունենալ փոքր տրամաչափի հրացանից կրակելու փորձ: • Գիտենալ ինքնաձիգի մասերի և մեխանիզմի աշխատանքը հրաձգության ժամանակ: • Կարողանա՛լ նշանոցի և նշանառման կետի ճիշտ ընտրություն կատարել: • Գաղափար ունենա՛ ավտոմատ և մենահատ կրակի մասին: Գիտենա՛լ նշանառման տարրերը: Ունենալ փոքր տրամաչափի հրացանից կրակելու փորձ: 	
19	47-51	ԱԿ հիմնական մասերն ու մեխանիզմները, դերն ու նշանակությունը	1գ
20	47-51	Ինքնաձիգի ոչ լրիվ քանդելն ու հավաքելը,	1գ
21	51-52	Ավտոմատի մենահատ հրաձգություն	1գ
22	53-54	Ավտոմատի մաքրում յուղում և պահպանում	1գ
23	54-57	Նշանառության տարրերը և մարզումը	1գ
Դաս	Էջ	Ռազմական տեղագրություն	1
Նպատակը		<p>Սովորողներին գիտելիքներ տա՛լ մագնիսական ազիմուտի վերաբերյալ: Որոշել ազիմուտով շարժվելու կարգը:</p> <p>Ծանոթացնել կողմնացույցի կառուցվա ծքին և նրանից օգտվելու կարգին:</p> <p>Ծանոթացնել՝ տեղագրական քարտեզների վրա ռելեֆի պատկերումը և սովորեցնել՝ կարդալ այն օգտվելով պայմանական նշաններից:</p>	
Վերջնարդյունքը		<ul style="list-style-type: none"> • Գիտենա՛լ ազիմուտ, մագնիսական ազիմուտ հասկացությունները, դրանց որոշման եղանակները տեղագրական քարտեզով և կողմնացույցով: Տեղագրական քարտեզների պայմանական նշաններ: • Պատկերացում ունենա՛լ տեղագրական քարտեզների վրա ռելեֆի պատկերման մասին: <p>Կարողանա՛լ կարդալ տեղագրական քարտեզ:</p>	
24	63-69	Մագնիսական ազիմուտ: Ազիմուտով շարժվելը: Տեղագրական քարտեզ և պայմանական նշանները	1գ
Դաս	Էջ	Միջազգային մարդասիրություն	1
		Ծանոթացնել՝ վիրավորնորի, հիվանդների, բուժ անձնակազմի, և հոգևորականների անձեռնամխելիությանը և իրավունքներին, նրանց հետ վարվելու կարգը, իրավական դաշտը ժնկյանկոն -Կովենցիային:	

		<ul style="list-style-type: none"> • Գիտենա՛լ վիրավորների, հիվանդների, բուժ անձնակազմի, և հոգևորականների անձեռնամխելիությանը և իրավունքները: • Նրանց հետ վարվելու կարգը: Ի՞նչ է արգելվում նրանց հանդեպ կատարել: • Գիտենա՛լ վարվելու կանոնների իրավական դաշտը, Ժնևյան-Կոնվենցիան 	
25	70-74	Հիվանդների և վիրավորների կարգավիճակը, պաշտպանությունը	1
Դաս	Էջ	Անվտանգ գործունեություն	4
Նպատակը	<p>Սովորողներին ծանոթացնե՛լ մարդկանց գործողությունների հետևանքով առաջացած վթարներին նրանց հետևանքներին, վթարների կանխարգելման միջոցառումներին: Ծանոթացնե՛լ ՎՆՈՒԹՆ-ին և ՎՌՆ արտանետումների հետևանքներին, դրանցից պաշտպանվելու միջոցները: Վթարների կենսաապահովման կոմունալ համակարգի, շենքերի կառուցվածքի համակարգի փլուզման և հիդրոդինամիկական վթարներ:</p>		
Վեջնարդյունքը	<ul style="list-style-type: none"> • Տեխնաճին արտակարգ իրավիճակներ: Հրդեհներ, պայթյուններ, վթարներ ուժեղ ներգործող ԹՆ, ՌՆԱ: Վթարների կենսաապահովման կոմունալ համակարգում: Շենքերի կառուցվածքի հանկարծակի փլուզում: Հիդրոդինամիկական վթարներ: • Գիտենա՛լ տվյալ իրավիճակներում վարքիկանոնները և ստացած վնասվածքների ժամանակ Առաջին օգնությունը: Տեխնաճին վթարների կանխարգելման միջոցառումները: • Գիտենա՛լ ԱԻ և դրանց խախտման հնարավոր հետևանքները: 		
26	75-77	Տեխնաճին ԱԻ	1
27	78-80	ՎՌՆԹՆ արտանետումով	1
28-29		ՎՌՆ արտանետումով	2
Դաս	Էջ	ԱՕ	4
Նպատակը	<p>Իմանա՛լ, գիտակցական մակարդակները, գիտակցության խանգարումների նշանները և պատճառները: Շնչուղիների մասնակի և լրիվ խցանման նշանները</p> <p>Իմանա՛լ, կրծքահեղձ ու նոպայի, սրտամկանի ինֆարկտի, սրտային անբավարարության նախան նշանները, սիրտ-անոթային հիվանդությունների զարգացմանը նպաստող գործոնները, ճանաչել սրտի կանգը և աշխատանքը:</p> <p>Ընդունե՛լ համապատասխան որոշում՝ ԱՕ ցուցաբերել տուժածին:</p>		

Վերջնարդյունքը

- **Իմանալ՝** գիտակցության մակարդակները: Ճանաչել գիտակցության մակարդակի խանգարումների նշանները, իմանալ ԱՕ քայլերը:
- **Իմանալ** անգիտակից տուժածին կողքի ապահովության դիրքի բերելու ձևերը: /ԿԱԴ/
- **Իմանալ** դժվարացած շնչառության նշանները և պատճառները:
- **Իմանալ** ԱՕ քայլերը:
- **Իմանալ** խցանված շնչուղիներով տուժածին ցուցաբերվող ԱՕ քայլերը:
- **Իմանալ** կրծքահեղձ ու նոպայի, սրտամկանի ինֆարկտի, սրտային անբավարարության ընդհանուր նշանները:
- Ճանաչել սրտանոթային հիվանդու թյունների նախանշանները, ցուցաբերել ԱՕ:
- **Կարողանալ՝** համեմատել գիտակցության մակարդակները, անգիտակից տուժածին բերել ԿԱԴ-ի:
- **Ընդունել համապատասխան որոշում**, երբ անհրաժեշտ է ԱՕ ցուցաբերել սրտի աշխատանքի խանգարումների և սրտի կանգի դեպքում
- **Ընդունել՝** համապատասխան որոշում, երբ անհրաժեշտ է ԱԲՕ ցուցաբերելու անգիտակից վիճակում գտնվող կամ գիտակցության խանգարումներ ունեցող տուժածին:
- **Կարողանալ՝** ճանաչել դժվարացված շնչառության նշանները:
- **Կարողանալ՝** կատարել արհեստական շնչառություն:
- **Կարողանալ՝** ցուցաբերել ԱՕ խցանված շնչուղիներով տուժածին:

30	87-90	Կենսական կարևոր օրգանների գործունեության խանգարումներ	1
31	91-92	Շնչառության խանգարումներ	1գ
32	93-97	Վերին շնչուղիների խցանումը օտար մարմիններով	1
33	98-101	Սրտին գործունեության և շնչառության սուր խանգարումներ: Սահմանային վիճակներ	1գ
34		Ամփոփում	1